

Dôvodová správa

V súčasnosti riadiaci orgán, Ministerstvo pôdohospodárstva SR, pripravuje 3. verziu Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP). IROP pre obdobie 2014 - 2020 má byť v rámci Partnerskej dohody SR komplementárnym podporným operačným programom k ostatným sektorovým operačným programom, pretože svojimi aktivitami má kontinuálne nadväzovať na rozvojové projekty a vytvárať predpoklady pre zlepšenie kvality života obyvateľov SR, ako jedného z faktorov hospodárskeho rastu. Aby sa predišlo prílišnej tematickej a územnej rozdrobenosti prostriedkov má IROP realizovať svoje aktivity cez **Regionálne integrované územné stratégie na úrovni NUTS III (RIUS)**. Takže podľa pôvodného zámeru riadiaceho orgánu by mal IROP pozostávať z 8 RIUS.

Prvoradým cieľom RIUS má byť predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území za účasti rôznych socioekonomických partnerov vykonávajúcich svoje činnosti v tomto území, t. j. zamedzeniu plytvaniu finančných prostriedkov socioekonomických partnerov, a taktiež zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu a nedostatočnej adresnosti a predvídateľnosti opatrení uskutočnených na danom území.

RIUS majú byť postavená na rovnakej plánovacej platforme ako dokumenty regionálneho rozvoja a programy EÚ. Základným princípom bude metodika riadenia projektového cyklu. Kľúčové dokumenty, ktoré sprevádzajú projektový cyklus, budú štruktúrované podľa metódy logického rámca, v ktorej na seba nadväzuje príprava a implementácia projektov.

Pre spracovanie RIUS má byť vytvorená pracovná skupina pod názvom **Partnerstvo pre RIUS**. Partnerstvo pre RIUS by malo byť výkonným orgánom, ktorý bude prijímať rozhodnutia a bude niesť zodpovednosť za celý proces prípravy, realizácie, monitorovania a hodnotenia RIUS. Úlohou každého z partnerov je podieľať sa na tvorbe integrovanej stratégie, ktorá bude realizovateľná, naplniteľná a prínosná pre socioekonomický rozvoj regiónu a bude prispievať k plneniu cieľov politiky súdržnosti, stratégie Európa 2020 a plneniu cieľov IROP. Členmi v partnerstve by preto mali byť zástupcovia Riadiaceho orgánu, zástupcovia verejnej správy na regionálnej, subregionálnej a lokálnej úrovni (zástupcovia krajských a okresných miest, regionálne ZMOS, zástupcovia Únie miest a obcí, zástupcovia VÚC, MAS, podnikateľského sektora a ďalší), zástupcovia kľúčových sociálnych partnerov (regionálny ÚPSVaR), zástupcovia kľúčových ekonomických partnerov (regionálne SOPK) a i.

Vzhľadom k zaisteniu funkčnosti by Partnerstvo malo mať cca 30 – 50 členov. Partnerstvo nebude mať právnu subjektivitu, subjekty zapojené do Partnerstva budú viazané zmluvou o spolupráci, ktorá bude definovať úlohy partnerov. Hlavné úlohy sú nasledovné:

- spolupráca na tvorbe RIUS, dodržiavanie harmonogramu spracovania RIUS a spôsob zaistenia jeho dodržiavania,
- schválenie dokumentu RIUS,
- riešenie sporov, konfliktov a nezrovnalostí tak, aby RIUS predstavoval skutočný konsenzus a všeobecne uznávanú víziu rozvoja územia,
- výber a schválenie projektov akčného plánu RIUS,
- schválenie výročných správ, monitorovacích správ a správ z hodnotení RIUS,
- účasť a schvaľovanie revízií RIUS.

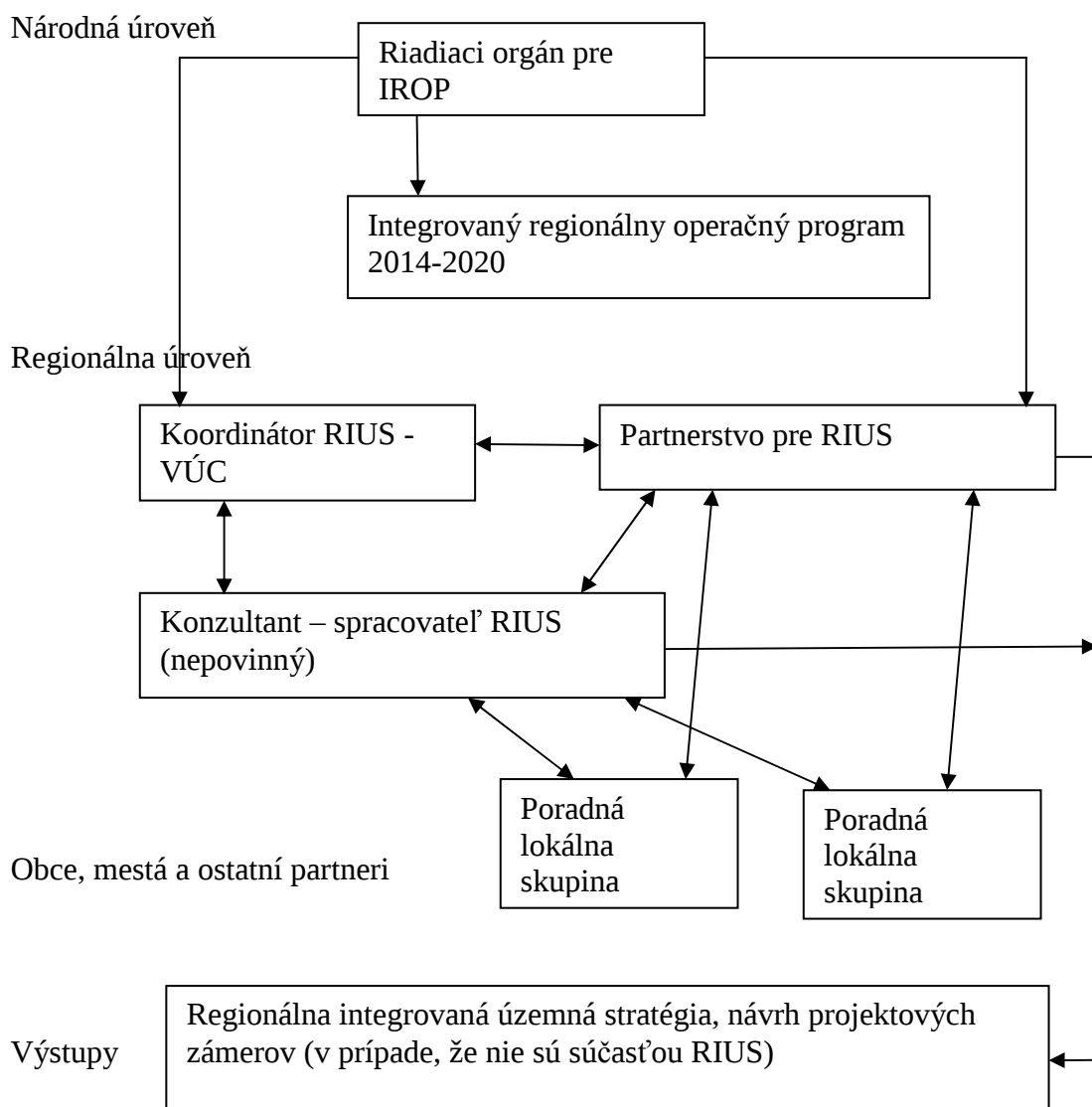
Koordinátorom RIUS je VÚC, pričom medzi jeho hlavné úlohy patrí technicko-organizačná koordinácia partnerstva pre RIUS. Jeho prvoradou úlohou je vykonávanie aktivít na tvorbu a činnosti spojené s implementáciou RIUS, činnosti spojené s organizačným

zabezpečením programového cyklu RIUS. Koordinátor RIUS bude financovaný zo zdrojov IROP prostredníctvom projektu technickej pomoci.

Úlohy koordinátora:

- koordinácia tvorby Partnerstva pre RIUS,
- administratívna podpora Partnerstva pre RIUS,
- koordinácia tvorby a schvaľovania RIUS,
- koordinácia implementácie RIUS,
- koordinácia a príprava podkladov pre monitorovanie a hodnotenie RIUS,
- koordinácia zasadnutí a programu Partnerstva pre RIUS,
- administrácia projektu TA – tvorba a implementácia RIUS.

Schéma organizačnej štruktúry RIUS

Príprava IROP z pozície riadiaceho orgánu nie je zatiaľ celkom zvládnutá. Metodika pre tvorbu IROP mala byť k dispozícii v auguste 2013 a dodnes nebola VÚC predložená. V decembri 2013 minister hospodárstva osobným listom na predsedov VÚC požadoval ukončenie spracovania RIUS do apríla 2014, aby nebol ohrozený termín spracovania IROP nad návrhom ktorého riadiaci orgán pracuje už niečo vyše roka (o reálnosti tohto termínu nechceme polemizovať). KSK sa snaží, v rámci svojich možností, predísť časovej tiesni pri tvorbe RIUS a preto doteraz uskutočnil niektoré kroky, aj keď nie je známa metodika, ktorú bude požadovať riadiaci orgán pre IROP.

KSK zorganizoval dve konferencie na túto tému za účasti potenciálnych partnerov, resp. možných členov pracovnej skupiny Partnerstvo pre RIUS a vyzval potenciálnych partnerov, aby nominovali svojich zástupcov do pracovnej skupiny. V júni 2013 to bola konferencia pod názvom Inšpirovať a spájať a v novembri 2013 konferencia pod názvom Tvorba partnerstiev v programovom období 2014 – 2020. Je treba si však uvedomiť, že hybnou silou v strategickom plánovaní, ktorým je aj príprava RIUS, sú aktívni občania, odborné skupiny a ďalší, ktorí sa do plánovania zapájajú dobrovoľne a prinášajú doň nové podnety. Partnerstvo je teda možné vytvoriť len s tými, ktorí oň majú záujem. Zoznam členov Partnerstva, ktorí doteraz prejavili záujem o spoluprácu na príprave RIUS je v prílohe správy. Pracovnú skupinu Partnerstvo pre RIUS plánuje KSK zvolať hneď, ako riadiaci orgán predstaví návrh metodiky pre tvorbu RIUS.

Vzhľadom na časovú tieseň KSK predbežne v decembri 2013, hneď ako riadiaci orgán prezentoval svoju predstavu o možnom spôsobe spracovania RIUS, objednal spracovanie analýzy prostredia a vypracovanie profilu regiónu u Ústavu krajinnej ekológie Slovenskej akadémie vied v Bratislave, s ktorým má KSK podpísanú dohodu o spolupráci.

Kľúčovým pre spracovanie RIUS bude však rozhodnutie, ktoré oblasti sú v Košickom kraji kritické, a na ktoré by sa mala RIUS zamerať. KSK pripravil pre Partnerstvo nasledovný návrh vízie, resp. kritickej oblasti, na ktorú by sa bolo treba zamerať.

Návrh globálneho cieľa RIUS

Podľa zákona 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja medzi hlavné ciele podpory regionálneho rozvoja patrí okrem iného aj zvyšovanie zamestnanosti a životnej úrovne obyvateľov v regiónoch, pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja. Tvorba RIUS má dva hlavné ciele, hospodársky rast a zamestnanosť. Pri 19,58% nezamestnanosti v Košickom kraji je ťažko hovoriť o hospodárskom raste. Preto jediným cieľom regionálnej integrovanej územnej stratégie Košického kraja by malo byť **riešenie zamestnanosti resp. jej opaku, nezamestnanosti.**

Vysoká úroveň nezamestnanosti patrí k najzávažnejšiemu problému v oblasti regionálneho rozvoja v Košickom kraji. Zamestnanosť je pritom primárny nástroj aj pre riešenie otázok chudoby a sociálnej exklúzie, ktoré zároveň tvoria druhý najzávažnejší problém. Riešením otázok zamestnanosti tak teda vyriešime dva najzávažnejšie problémy v oblasti regionálneho rozvoja v Košickom kraji, nezamestnanosť a chudobu s jej dôsledkom, sociálnou exklúziou.

Nezamestnanosť, ako priamy dôsledok trhového hospodárstva, vyjadruje neschopnosť hospodárstva využívať všetku pracovnú silu, ktorú má k dispozícii. V dôsledku toho sa časť pracovnej sily ocitá permanentne, už po niekoľko generácií, mimo trhu práce a aktívne politiky trhu práce, dotované z verejných rozpočtov, nie sú schopné tento nepriaznivý stav vyriešiť. Ich neúspech pramení z toho, že sa pokúšajú riešiť dôsledky bez zohľadnenia príčin tohto javu. V prípade Košického kraja ide totiž vo väčšine prípadov o absolútnu nezamestnanosť, keď počet disponibilných pracovných miest je výrazne nižší, ako počet

uchádzačov o prácu. To spôsobuje, že časť pracovnej sily je vytláčaná z trhu práce nie preto, že nechce pracovať, ale preto, že ju trh práce nepotrebuje. Aktívne politiky trhu práce síce vytvoria pracovné miesto pre nepotrebnú pracovnú silu, ak takto vytvorené pracovné miesto je dotované z verejných grantov, ale po skončení grantovej pomoci toto novovytvorené pracovné miesto spravidla v krátkom čase zaniká. Nezamestnanosť v Košickom kraji tak neustále narastá bez ohľadu na ekonomický cyklus a bez ohľadu na aktívne politiky trhu práce, preto je len otázkou času, kedy príde kritická masa nezamestnaných, ktorú už, pre nedostatok potrebných finančných zdrojov, nebudú schopné riešiť aktívne politiky trhu práce podporované formou grantov z národnej úrovne. Preto musíme hľadať nové stratégie pre riešenie tohto nepriaznivého stavu. Bežné postupy na riešenie nezamestnanosti, ktoré boli možno účinné do 80-tych rokov minulého storočia, dnes už neprinesú očakávané výsledky z jediného dôvodu, pre vysoký počet trvalo nezamestnaných v Košickom kraji.

Absolútnu nezamestnanosť, teda situáciu, keď je na trhu práce nedostatok ponuky voľných pracovných miest a prebytok dopytu, teda čakaťov na prácu, je možné riešiť len pokusom o vyrovnanie úrovne dopytu a ponuky na trhu práce, teda náhradou nedostatku disponibilných pracovných miest tvorbou nových pracovných miest. Hlavným cieľom RIUS je preto **tvorba nových pracovných miest**. Tento hlavný cieľ sa pokúsime dosiahnuť pomocou troch doplnkových cieľov:

1. zastavenie vytláčania pracovnej sily z trhu práce racionalizačnými opatreniami najmä v priemyselných odvetviach a udržanie (stabilizácia) čo najväčšieho počtu pracovnej sily na trhu práce cestou tvorby nových pracovných miest v nových perspektívnych odvetviach:
 - 1.1 IT priemysel
 - 1.2 znalostná ekonomika
 - 1.3 kreatívny priemysel
 - 1.4 logistický priemysel
2. rozvoj vidieka:
 - 2.1 podporou odbytu domácej poľnohospodárskej produkcie tvorbou vlastných distribučných a spracovateľských sietí s následným zvýšením tvorby nových pracovných miest v poľnohospodárskej prvovýrobe, pri jej spracovaní a distribúcii,
 - 2.2 podporou samo zamestnávania vo vidieckom turizme a službách, sociálno – zdravotnej starostlivosti, poprípade v iných oblastiach služieb, ktoré trh práce bude akceptovať,
 - 2.3 podporou rozvoja priemyselných parkov vo vytypovaných lokalitách.
3. hľadanie alternatív k trhu práce pre pracovnú silu, ktorá z dôvodu jej nadbytočnosti bola z trhu práce vytlačená a má minimálne predpoklady sa na trh práce opäť vrátiť, cestou podpory tvorby nových pracovných miest v oblasti komunitného života, kde si daná komunita sama, vlastnými silami, pokryje čo najväčší rozsah osobných a spoločenských potrieb prácou členov komunity.

Koordinátor KSK: Ing. Imrich Fülöp, vedúci Odboru regionálneho rozvoja, plánovania a implementácie projektov

Zoznam členov pracovnej skupiny Partnerstvo pre tvorbu RIUS

	Meno	Partner
1	Ing. Gerhard Ballásch	Mesto Medzev
2	Rudolf Balog	Združenie obcí Rovina
3	RNDr. Rudolf Bauer, PhD.	Mestská časť Košice – Západ
4	JUDr. Magdaléna Blašková	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice
5	Ing. Timea Bodnarová	Mesto Rožňava
6	JUDr. Katarína Dobošová	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava
7	Ing. Martin Džbor	T-Systems
8	Ing. Ján Frena	Miestna akčná skupina DUSA
9	Csaba Furik	Združenie miest a obcí Medzibodrožie
10	Jozef Holečko	Združenie miest a obcí údolia Bodvy
11	Bc. Martin Hrunka	Sobranecké regionálne združenie obcí
12	Mgr. Miloš Klein	Mesto Gelnica
13	Ing. Ján Kokarda	Miestna akčná skupina Hornád – Slanské vrchy
14	Prof. Ing. Vanda Lieskovská, PhD.	Ekonomická univerzita v Bratislave, Podnikovohospodárska fakulta v Košiciach
15	RNDr. Jana Machová	Mesto Michalovce
16	Ján Medvid'	Združenie pre rozvoj turizmu v mikroregióne Koromľa a okolie
17	RNDr. Andrej Miroššay, PhD.	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika Košice
18	Ing. Julianna Orbán Máté, PhD.	Európske združenie územnej spolupráce Via Carpatia
19	Silvia Pápaiová	Miestna akčná skupina OZ KRAS
20	Mgr. Adriana Pappová	Miestna akčná skupina Bodva
21	Ing. Ervin Petrik	Regionálna rozvojová agentúra Moldava
22	Michal Rečka	Regionálne združenie obcí Hornád
23	Ing. Andrea Soltészová	Mesto Veľké Kapušany
24	Ing. Štefan Staško	Mesto Sobrance
25	Mgr. art. Otto Szabó	Občianske združenie ROVÁS
26	Dionýz Szabó	Regionálne združenie obcí Latorica
27	Ing. Ľubomír Šimko	Miestna akčná skupina OZ Olšava Torysa
28	Ing. Maroš Telepovský	Mesto Trebišov
29	Ing. Marcel Tereščák	Mesto Trebišov
30	Ing. Jaroslav Tešliar, CSc.	Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice
31	Prof. MUDr. Ružena Tkačová, DrSc.	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika Košice
32	Mgr. Jozefína Uhaľová	Miestna akčná skupina SEČOVSKÝ REGIÓN
33	Ing. Zuzana Záborská	Karpatský rozvojový inštitút
34	Ing. István Zachariaš	Mesto Moldava nad Bodvou
35	Ing. Helena Zuskáčová	Združenie miest a obcí Južného Zemplína